

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Facultat de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

**TREBALL FI DE GRAU
CURS 2018-19**

**ESTUDI METODOLÒGIC DE
L'ENSENYAMENT DE LA PILOTA
VALENCIANA EN LES ESCOLES DE LA
COMARCA DE LA SAFOR**

Presentat per l'estudiant:

Jordi Muñoz Giner

Professor tutor:

Jordi Naya Noguerols

Àmbit general de referència del TFG:

Ensenyança de l'activitat física i l'esport.

Agraïments

En primer lloc agrair a la federació de pilota valenciana per posar-me en contacte amb tots els clubs de la comarca de La Safor.

Agrair a tots els entrenadors de pilota i tots els alumnes de les diferents escoles de pilota per haver me deixat fer l'estudi dins de les seves sessions.

I per últim i més important agrair al meu tutor Jordi Naya Noguerols per haver me guiat en tot moment en la elaboració del TFG, gracies a ell conec més sobre la pilota valenciana, un esport autòcton amb grans arrels valencianes i moltes possibilitats didàctiques, que molta gent desconeix.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	1
2. MARC TEÒRIC	2
2.1. HISTÒRIA DE LA PILOTA VALENCIANA.....	2
2.2. MODALITATS, INSTAL·LACIONS I DISTRIBUCIÓ DELS JUGADORS...	5
2.3. CONTEXTUALITZACIÓ DE LA TERMINOLOGIA METODOLOGICA	7
3. OBJECTIUS	9
3.1. PRINCIPALS	9
3.2. ESPECÍFICS	9
3.3. HIPÒTESIS	9
4. METODOLOGIA.....	10
4.1. CRONOGRAMA	10
4.2. METODOLOGIA DEL ESTUDI I ESTRATÈGIES	11
4.2.1 Estratègies metodològiques	11
4.2.1.1 Estratègies de pràctica	11
4.2.1.2 Estils d'ensenyança.....	11
4.2.1.4 Estil del professor	13
4.2.1.5 Tipus de feedback.....	14
4.2.1.6 Tipus de tasca	14
4.3. MOSTRA I PROCEDIMENT	14
4.4. INSTRUMENT I PROCEDIMENT DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ	15
4.5. ANALISI DE LES DADES.....	16
5. RESULTATS I DISCUSSIONS	17
5.1. ESTILS D'ENSENYANÇA.....	17
5.2. ESTILS DEL PROFESSOR.....	17
5.3 ASPECTES ORGANITZATIUS	18
5.3.1 L'estructura de la sessió.....	18
5.3.2 Temps de la sessió	19
5.3.3 Organització de la classe	21
5.4 TIPUS DE MATERIAL	21
5.5 TIPUS DE TASQUES.....	22
5.5.1 Amb oposició o sense oposició.....	22
5.5.2 Nombre de tasques per subjecte	23
5.5.3 Nombre d'alumnes implicat en cada tasca.....	23
5.5 ESTRATÈGIES DE LA PRÀCTICA	24
5.6 TIPUS DE FEEDBACK.....	24
6. CONCLUSIONS	25
8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	27
9. ANNEXES.....	29
9.1 INSTAL·LACIONS ON EM GRAVAT	29
9.2 IMATGES DE PREMSA ANTIGA.....	32
9.3 FULL DE RECOLLIDA D'AUTORITZACIONS DE MENORS EDAT	34

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1: Resum fets històrics, elaboració pròpia partir dels autors anteriors.....	3
Figura 2: Frontó valencià («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.).....	6
Figura 3:Trinquet per a jugar a escala i corda («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)	6
Figura 4: Trinquet per a jugar a raspall («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)	6
Figura 5: Carrer per a jugar a raspall («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)	7
Figura 6: Localització de la càmera dins del Trinquet. Elaboració pròpia a partir de («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)	16
Figura 7: Localització de la càmera al Carrer . Elaboració pròpia a partir de («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)	16
Figura 8: Localització de la càmera al Frontó valencià. Elaboració pròpia a partir de («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)	16
Figura 9: Canals de comunicació . Elaboració pròpia a partir de les gravacions	17
Figura 10:Estructura de la sessió. Elaboració pròpia a partir de les gravacions.....	19
Figura 11:Temps de la sessió dels subjectes. Elaboració pròpia.	20
Figura 12: Material que disposen els subjectes. Elaboració pròpia.	22
Figura 13: Tipus de tasques amb oposició sense oposició. Elaboració pròpia.....	23
Figura 14: Nombre d'alumnes implicats en cada tasca. Elaboració pròpia a partir de les gravacions.	24
Figura 15: Tipus de feedback. Elaboració pròpia a partir de les gravacions.....	25
Figura 16: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.....	29
Figura 17: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.....	29
Figura 18: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.....	30
Figura 19: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.....	30
Figura 20: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.....	31
Figura 21: Imatge de la premsa . A partir de («Biblioteca Virtual de Prensa Histórica > Búsqueda», s. f.)	32
Figura 22: Imatge de la premsa . A partir de («Biblioteca Virtual de Prensa Histórica > Búsqueda», s. f.)	33
Figura 23: Imatge de la premsa . A partir de («Biblioteca Virtual de Prensa Histórica > Búsqueda», s. f.)	33
Figura 24: Autorització de menors d'edat .Elaboració pròpia.....	34

ÍNDIX DE TAULA

Taula 1: Classificació modalitats de pilota valenciana, elaboració pròpia a partir de («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)	5
Taula 2: Autors metodològica, elaboració pròpia a partir dels autors anomenats.....	8
Taula 3: D'elaboració pròpia a partir del gràfic de Gantt.....	10
Taula 4: De elaboració pròpia a partir del (Muska & Sara, 1993).	12
Taula 5: De elaboració pròpia a partir del (Muska & Sara, 1993).	12

Nomenclatures i abreviatures

- TFG: Treball de fi de grau
- Fedpival: Federació de pilota valenciana

RESUM:

En aquest treball s'ha realitzat un estudi metodològic de l'ensenyament de la pilota valenciana en les escoles de la comarca de La Safor. Per a poder fer l'estudi he visitat els diferents clubs de la comarca i per mitjà de gravacions, amb autorització, he pogut recopilar les dades analitzades, com per exemple el tipus de l'estil del professors, els tipus de feedback o els diferents aspectes organitzatius de les sessions, entre altres. Cal dir que, dels 9 municipis que disposen d'escola de pilota valenciana en la comarca de La Safor, tan sols han participat 7 escoles, els dos restants, no han pogut participar. Així doncs, al llarg del treball descobrirem que tan diferents són els clubs, o si tal vegada hi ha semblances en la seua metodologia de treball, en un esport tan interessant i malauradament, tan desconegut.

PARAULES CLAU:

Pilota Valenciana, Metodologia, Estil d'Ensenyança, La Safor.

RESUMEN:

En este trabajo se ha realizado un estudio metodológico de la enseñanza de la pelota valenciana en las escuelas de la comarca de La Safor. Para poder hacer el estudio he visitado los diferentes clubes de la comarca y por medio de grabaciones, con autorización, he podido recopilar los datos analizados, como por ejemplo el tipo del estilo de los profesores, los tipos de feedback o los diferentes aspectos organizativos de las sesiones, entre otras. Hay que decir que, de los 9 municipios que disponen de escala de pelota valenciana en la comarca de La Safor, tan solo han participado 7 escuelas, los dos restantes, no han podido participar. Así pues, a lo largo del trabajo descubriremos que tan diferentes son los clubes, o si tal vez hay parecidos en su metodología de trabajo, en un deporte tan interesante y desgraciadamente, tan desconocido.

PALABRAS CLAVE

Pelota Valenciana, Metodología, Estilo de Enseñanza, La Safor

ABSTRACT:

In this work has been carried out a methodological study of the teaching of the Valencian ball in the schools of the region of La Safor. In order to make the study I have visited the different clubs of the region and through recordings, with authorization, I have been able to collect the analyzed data, as for example the type of style of the teachers, the types of feedback or the different organisational aspects of the sessions, among others. It must be said that, of the 9 municipalities that have a Valencian ball scale in the region of La Safor, only 7 schools have participated, the other two of which have not been able to participate. So, throughout the work we will discover how different the clubs are, or if perhaps there are similar in their working methodology, in such an interesting sport

KEYWORDS:

Pelota Valenciana, Methodology, Teaching Style, La Safor

1. INTRODUCCIÓ

En aquest Treball de Fi de Grau (TFG) descobrirem els tipus de metodologia que gasten els clubs de pilota valenciana de La Safor, però abans parlarem de forma general de l'evolució de la pilota valenciana o de les modalitats que vàrem trobar en els entrenaments. Una vegada definits els primers conceptes de pilota també parlarem en general del significat de la paraula metodologia en educació.

He elegit aquest tema perquè no tenim cap estudi actual que parle sobre la metodologia d'ensenyança en la pilota valenciana. L'únic article que existent esta datat en l'any 2001 i sols tracta l'aspecte socioesportiu de les escoles de pilota valenciana. Per la falta d'informació sobre aquest camp, he tingut que buscar articles que tracten la metodologia en altres esports com és el cas del tenis, ja que aquest esport és molt paregut el joc de pilota valenciana. Els dos es basen en el colpejar d'un mòbil menut, els dos tenen elements d'estratègia, tàctica o ocupació de l'espai molt semblants. A un nivell molt bàsic els dos esports busquen en atac, dirigir la pilota a espais de difícil devolució i en defensa, provocar l'error de l'adversari tornant pilotes contínuament. A nivell compresiu veiem com el tenis i la pilota tenen elements comuns, per exemple es molt important intuir les jugades abans de que l'adversari colpegi la pilota, però a nivell de l'ensenyament sembla que la pilota esta molt endarrerida.

La modalitat de TFG que he elegit és una treball de recerca utilitzant el mètode empíric, és a dir, he buscat relacionar la teoria en relació als diferents recursos metodològics i l'aplicació pràctica actual d'aquests recursos en l'ensenyament de la pilota valenciana. Per tant, l'àmbit general de referència del TFG l'ensenyança de l'activitat física i l'esport.

Pel que a mi respecta, soc nadador des de que tinc ús de consciència, i tal vegada, aquest tema no te res a veure amb la meua passió, és més, el més fàcil i còmode per a mi, hauria sigut realitzar un TFG relacionat amb la natació. No obstant, soc un jove esportista al qui li agrada provar esports diferents i superar-se a sí mateix en diferents àmbits, a més, sóc un apassionant de la cultura valenciana i les nostres tradicions, aleshores, que hi ha més valencià que la pilota valenciana?

La pilota valenciana és un esport present en el dia a dia del meu poble i l'any passat, l'associació de Moros i Cristians va organitzar un torneig per tal de introduir i presentar aquest esport a la gent del poble que el desconeixia. De bon gust, uns amics ens vam apuntar al torneig i vam gaudir d'una experiència que va unir a tota la població, no sols pel fet de jugar, si no també per la presència que hi va haver d'espectadors que mai havien assistit a cap partida.

Altres motius, és la motivació que vaig rebre per part de l'assignatura de 4t de pilota valenciana que va fer que m'interessarà encara més si cap, per aquest esport tan apassionant. Aquest fet també ha de veure amb el professor de l'assignatura, ja que me va transmetre la seua passió per aquest esport d'una manera lúdica i didàctica.

2. MARC TEÒRIC

Aquest treball l'iniciaré definint la història de la pilota valenciana i com ha arribat a l'actualitat, a més, trobarem un subapartat on s'explica més concretament la història de la pilota en la comarca de la Safor que és on he realitzat l'estudi d'aquest TFG.

Continuant amb el marc teòric, explicaré les modalitats més practicades i anomenaré les instal·lacions més significatives en la Safor. Per acabar aquest apartat, anomenarem les posicions dels jugadors dins de l'espai de joc.

Per finalitzar citarem els autors que he utilitzat en la metodologia d'ensenyança per fer l'elaboració del TFG

2.1. HISTÒRIA DE LA PILOTA VALENCIANA

Les primeres referències que podem trobar al voltant de jocs de pilota a ma, es troben en la Grècia Antiga. En concret Gabriel Garcia Frasset en la darrera publicació del 2019 anomenada Unitat Didàctica de Pilota Valenciana, descriu el joc de l'EPISKYROS del segle II dC. com un joc de llançaments per fer endarrerir a als adversaris fins superar la ratlla de tancament. Amb aquesta descripció jo puc entendre que aquest joc te moltes semblances a la modalitat valenciana del "Nyago". Altre autor com es Victor Iñurria al·ludeix als orígens de la pilota emprant la imatge d'un fris grec datat en el s.VII aC. en aquesta obra d'art, es poc observar a dos equips de tres jugadors jugant front a front a pilota, el susdit autor pensa que aquesta escultura representa el joc grec de la FENINDE i despres d'un anàlisi basat en les posicions que adopten els jugadors ell pensa podria relacionar aquest joc amb la modalitat valenciana més antiga anomenada "Llargues".(1987)

L'arribada dels romans, aporta una gran expansió dels joc de pilota a ma, per tots els territoris que van conquerir. El joc de pilota era practicat per tots, tant per patricis com per plebeus, doncs era molt popular, però els romans no aportaren grans modificacions, tot i això, algunes de les seues modalitats foren: la follis, la trigonalia, la paganica i l'harpastum aquesta última va ser relacionada amb el nostre "Raspall", per Llorens Millo en el seu llibre "El joc de pilota".(1982)

A l'edat mitjana, des del segle V fins a la XII, hi ha un gran buit d'informació al voltant de jocs de pilota a ma. Sembla que la implantació del cristianisme, la preocupació per la vida espiritual i salvació de l'ànima deixen les activitats físiques com el joc de pilota a un segon pla. Però a partir del segle XII ja tenim referencies de diferents jocs de pilota per diversos països Europeus en concret en França va ser un joc habitual i tenim dades que ens informen de que en 1292 a la ciutat de Paris es jugava tant a pilota que hi ha censats 13 fabricants que es dedicaven exclusivament a la construcció de pilotes. Aquest joc tenia varies modalitats: el "*longue paume*" es jugava pel poble pla en les places o espais llargs i oberts mentre que el "*courte paume*" que es practica en espais més reduïts i tancats, estava reservat per als cavallers i la noblesa. Aquesta darrera modalitat amb l'arribada d' Enrique IV, afegeix un implement com es una pala, fa que s'allunye del joc de pilota a ma i s'asemble més al tennis actual. La pilota a ma, a Espanya, tingué gran importància als segles

XV, XVI i XVII, durant aquest període el joc de pilota s'estén per tota la península on podem trobar referències de trinquets en Múrcia, Madrid, Tarragona, Saragossa, Valladolid i País Basc. (García & Llopis, 1991)

L'arribada de la pilota valenciana a la Comunitat Valenciana ve de la mà del regnat del rei Jaume I, de fet ja podem trobar referències al final del segle XII en Alcoi (1276) on existia una plaça anomenada “Placeta del jugador de pilota”. Al segle XIV el joc de pilota a ma és tan popular que apareixen moltes prohibicions donat que el joc suposa per una banda que molts treballadors abandonen les seues obligacions per jugar i per altra banda se sap que la practica en el carrer alterava la circulació dels vianants. Un segle més tard, hi ha un abandonament de la pilota per tota Espanya arribant al punt de la desaparició, no obstant, els bascos, navarresos, canaris i valencians encara continuen practicant-la. Durant el segle XVIII i XIX observem com en la premsa escrita valenciana la pilota té un lloc molt important en la nostra societat i els periòdics anuncien moltes partides i desafis a diari. El segle XIX va ser molt important, ja que sols nosaltres els valencians mantenim molt viu el joc directe a ma, sense protecció (sense implementes), amb la dinàmica de joc amb el sistema de les ratlles i a més a més som capaços de crear altres modalitats autòctones com el raspall o l'escala i corda, per aquestes raons, a partir d'aquest moment es pot justificar l'ús del terme “pilota valenciana”. Al segle XX hi ha una decadència per culpa d'alguns factors polítics i socials, per exemple l'abandonament de la classe més acomodada. Després de la Guerra Civil, en la dècada dels 40 es produeix una gran emigració que provoca que molts joves valencians hagen d'abandonar les seves poblacions. Finalment, a la dècada des 60, hi ha una gran pèrdua del joc de pilota per tres motius: primer la invasió dels carrers pels cotxes, segon per la implantació de nous costums com els esports anglosaxons gracies a la gran difusió de la televisió i per acabar les modificacions urbanístiques o de construcció que provoquen canvis en les façanes de les cases (en grans balconades o cristalls) que compliquen el joc de pilota al carrer. (Garrigues, 2012)

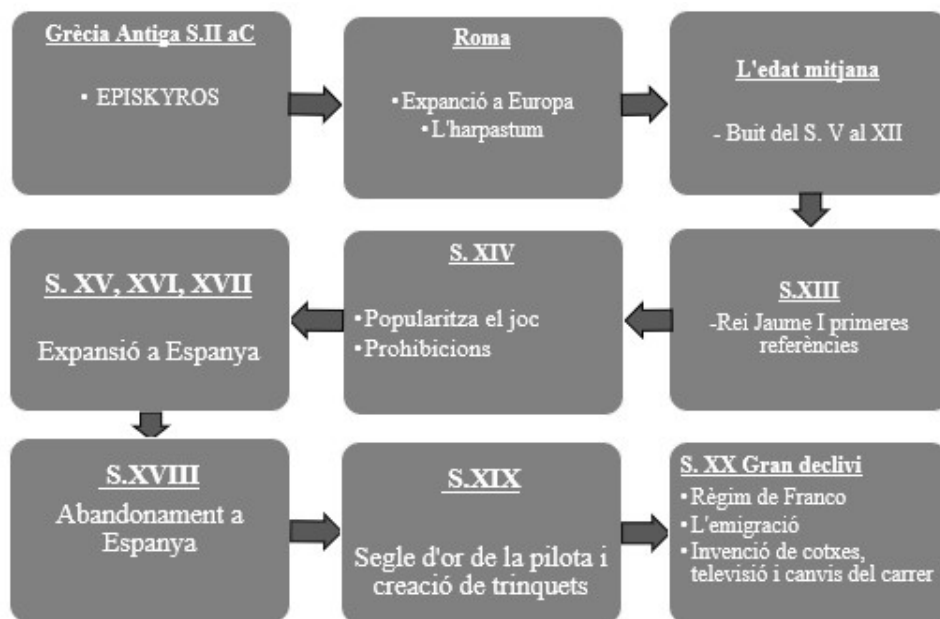

Figura 1: Resum fets històrics, elaboració pròpia partir dels autors anteriors.

Posant el focus en la comarca de La Safor puc afirmar que en aquestes terres s'ha jugat a moltes modalitats però la modalitat més predominant en l'actualitat és el raspall també conegut com a raspallot, raspot o raspa. Per poder contextualitzar un poc el que significava la pilota en la Safor durant finals del segle XIX i principis del segle XX vaig a prendre com a recurs algunes notícies de premsa que he pogut contrastar en diverses publicacions i el portal web del Ministeri de Cultura anomenat "Biblioteca Virtual de Prensa Histórica".

En el llibre de la Unitat didàctica: Pilota Valenciana publicat en l'any 2003 es fa al·lusió en la pàgina 30 a una de les primeres referències escrites sobre pilota i relacionades en la Safor. Es parla d'un gran desafiament de pilota que enfronta als millors jugadors de pilota del sud del riu Xúquer i un altra selecció de jugadors del nord del riu Xúquer, entre els primers es troba un jugador anomenat Salvador Cremades que es del poble de Bellreguard (Comarca de la Safor) i que pertany al bàndol que finalment guanya la partida i que es va endur un premi econòmic que equivalia a dos-cents jornals agrícoles de l'època. Per tot el que diu la premsa sembla que es jugava a llargues i podem entendre que aquella partida va ser tot un gran esdeveniment social, de fet la petita població de Benifaió de 1000 habitants va arribar a congregar al voltant de 4000 persones i per suposat en aquella època tots sabem que els mitjans de transport eren molt limitats. Va ser el Diari el Mercantil Valenciano qui va fer la crònica d'aquesta espectacular partida.

També en l'esmentada publicació en la mateixa fulla, ens parlen que el 26 de novembre de 1880 es jugà en Ondara un altra partida entre els millors jugadors de les Comarques de la Marina per un bàndol i els millors jugadors de la Comarca de la Safor per l'altre. Aquesta partida fou molt famosa per la gran quantitat de diners jugats, en concret seixanta mil reals que eren tota una fortuna en aquella època.

En els dies 19,20 i 21 d'octubre d'octubre de 1902 en el "Diario Pueblo" s'anuncia un desafiament per al dia 22 d'octubre en el nou trinquet de Gandia a Raspall entre els jugadors: Font d'Ondara i Hilari de Valencia contra dos escollits jugadors de Bellreguard. En concret es jugaven d'inici 250 pessetes, per a fer els càlculs puc dir que el diari costava 5 cèntims i l'entrada a la partida de pilota podia estar entre 10 i 15 cèntims. Aquesta notícia es molt important pel fet que ja apareix escrit el nom de la modalitat de Raspall en un trinquet de la Safor com es Gandia.

Al 1928 podem dir que es va jugar la partida de la dècada, on s'enfrontaven les comarques de La Safor i la Vall d'Albaida és juga a raspallot. Aquesta partida fou molt comentada per tots els pobles, inclús hi van haver enfrontaments entre els espectadors. («Trinquet El Zurdo, 50 Anys Al Dau de Ferrairó Salvador, Josep Maria 978-84-86927-58-5», s. f.)

En el diari "Bayren: Semanario gandiense" el 30 d'agost de 1928 anuncien una partida de Raspall en la localitat de Beniopa en concret en el carrer la Creu.

En el diari "Revista de Gandia" el 14 de setembre de 1935 es fa una bona crònica d'una partida de Raspall celebrada en el carrer San Lluís de la població d'Oлива i on les travesses varen arribar a les 15.000 pessetes.

Notícies com les anteriors es podrien esmentar moltes però el fet més important o significatiu que voldria contrastar en relació a la idiosincràsia de la Comarca de la Safor es la gran afició al joc de pilota però sobre tot centrant en la modalitat del raspall.

Després de parlar en vells aficionats del meu poble puc afirmar que en la dècada dels 60 als 70 el raspall va sofrir unes modificacions, basades sobre tot en el pas de jugar de raspall a ratlles a jugar al raspall actual o raspall tot seguit, aconseguint que fora un joc més igualat i augmentà la seva expectació.

2.2. MODALITATS, INSTAL·LACIONS I DISTRIBUCIÓ DELS JUGADORS

Una vegada esmentada la història em centraré en les modalitats de joc de pilota que he visualitzat durant les gravacions. Una de les coses més enriquidores del nostre esport es que existeixen moltes formes diferents de jugar. Açò esta relacionat en que antigament les persones jugaven molt i adaptaven el joc a les circumstancies o l'espai disponible.

Analitzant la realitat actualitat puc afirmar que depenent la localització geogràfica existeix més tradició per unes modalitats o altres. Per exemple en la Comarca de les dos Marines és on es manté més viu el joc a Llargues, en les comarques de l'Horta, Valencia, la Foya de Buñol i les dos Riberes es on millor es manté la Galotxa Moderna, en la zona Nord de Castelló encara queden alguns Frases, en la subcomarca del Vall de Seta encara es manté la modalitat de la Perxa i per finalitzar en els exemples: en la comarca de la Vall d'Albaida, la Costera, la Canal de Navarres i la Safor es juga molt més al Raspall. Aquestes dades estan deduïdes a partir del nom dels clubs participants en cadascuna de les competicions oficials de la federació de pilota en els darrers anys.

Per tal de clarificar un poc tot el que estic dient, vaig a mostrar un esquema amb totes les modalitats que es coneixen i vaig a agrupar-les segons el criteri de Manolo Conca (2019).

Taula 1: Classificació modalitats de pilota valenciana, elaboració pròpia a partir de («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)

Modalitats d'invasió	Nyago, Raspall, Llargues, Raspall a llargues, Perxa, Galotxa antiga, Curtes, Palma.
Canxa dividida	Pilota grossa, Pilota blanca, Escala i Corda, Rebot, A vareta, Galotxetes de Monòver, Rebotet de l'Olleria, Galotxa
Joc d'indirecte	Frare i Frontó Valencià

Frontó

Pel que fa al frontó, el funcionament és consisteix en colpejar la pilota contra el frontó al primer bot o a l'aire i per dalt una ratlla de xapa a una alçada d'aproximadament un metre. Cada vegada colpeja un equip diferent, es a dir, mai pot colpejar el mateix equip dues vegades de forma consecutiva. Les dimensions recomanades del terreny de joc són de 25x10m i es juga en una pilota denominada TEC.

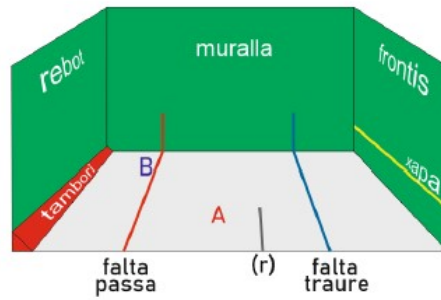

Figura 2: Frontó valencià («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)

Escala i corda

Apareix al segle XIX i es tracta d'un joc de canxa dividida on es col·loca una corda al mig. Cada equip es situa a un costat del camp sense poder envair el camp contrari. És juga als trinquets, que es tracta de colpejar la pilota a l'aire o al primer bot, l'equip que ho faja a dos bots perdrà punt i serà quinze per a l'equip contrari, a més la pilota sempre és juga per d'alt la corda. S'inicia amb una ferida, el feridor, és a dir la persona que inicia el joc, ha de colpejar la pilota a la muralla de l'escala, botar a l'escala i ha de caure dins del dau.

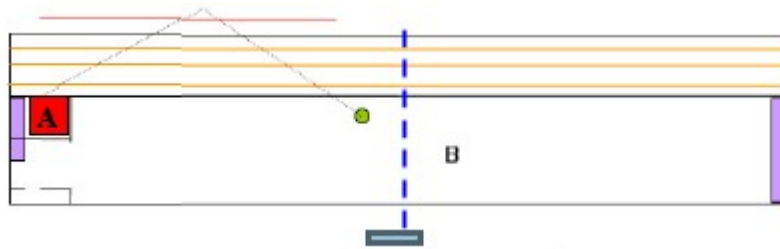

Figura 3: Trinquet per a jugar a escala i corda («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)

Raspall

Es tracta d'una modalitat autòctona, ja que no es coneix cap altre lloc on es jugue. Es juga tant als trinquets com al carrer. S'inicia amb una treta, fa botar la pilota dins del dau i es colpeja, és l'única modalitat on la pilota pot pegar la pilota els bots que desitge, això si, cada vegada colpeja un equip, per a fer quinze han d'intentar que la pilota pegue al tamborí. («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)

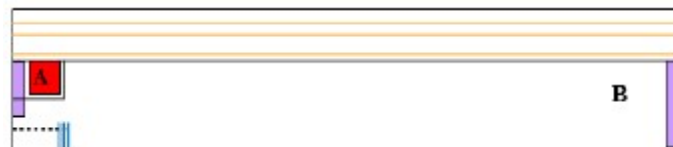

Figura 4: Trinquet per a jugar a raspall («Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana», s. f.)

Figura 5: Carrer per a jugar a raspall («Mestre a casa - UD Pilota Valenciana», s. f.)

Les instal·lacions utilitzades en els diferents clubs i he pogut gravar són les següents:

- Trinquet
- Frontó
- Carrer
- Pista de pàdel

Per a finalitzar els conceptes de pilota anomenaré les posicions dels jugadors. Dins de l'espia de joc tenim al PUNTER, situat davant de tot i és l'encarregat de finalitzar els quinze en algunes modalitats com el raspall o l'escala i corda. Aquest jugador es caracteritza per ser àgil. A continuació tenim al MITGER, situat darrere del punter, és l'encarregat de defensar la meitat del terreny i es caracteritza per realitzar colps per dalt del cap. En algunes modalitats, com són les llargues, poden haver dos mitgers. I per últim tenim al REST, la funció del qual es tornar les pilotes més endarrerides i per tant té que tindre molta força, en algunes modalitats com el raspall també té la funció d' iniciar el joc amb una treta.(Pérez & Conca, 1999)

2.3. CONTEXTUALITZACIÓ DE LA TERMINOLOGIA METODOLOGICA

Pense que un dels problemes que té la pilota valenciana per poder evolucionar i modernitzar-se es la forma com es transmet en els xiquets. La creació d'escoles de pilota té el seu origen a finals dels anys 80 i en aquesta època la formació de les persones que treballaven en els xiquets era nul·la, simplement eren antics jugadors de pilota i grans aficionats que en el millor dels casos havien fet un curs de monitor de pilota de 30 hores. La realitat es que els cursos d'entrenador de pilota amb una estructura semblant a la dels altres esports no comencen a impartir-se fins l'any 2008 i encara avui en dia en la pilota existeixen moltes escoles dirigides per persones que sense casi formació però en molta voluntat intenten transmetre la seua estima per la pilota valenciana a les noves generacions. Per tant, queda bastant clar que la metodologia es una vessant on cal investigar per millorar la cadena de transmissió i fer més atractiva la pilota per als xiquets i les xiquetes.

El concepte general de Metodologia en educació fa al·lusió a la forma de transmetre els continguts per part del professor a l'alumne. En aquest treball anem a analitzar com transmeten la seua informació els entrenadors als joves jugadors de pilota.

Tradicionalment han existit dos tendències alhora de transmetre a l'alumne i aquestes dues opcions estan relacionades amb l'arrel etimològica del terme educació.

- Per una banda tenim el vocable llatí "Educo" que fa al·lusió al procés de facilitar l'aprenentatge i que podem relacionar amb el protagonisme del

professor que te tot el saber i deu transmetre a l'alumne que esta en una posició més passiva.

- Per altra banda tenim el vocable llatí “Educare i Educere” que fa al·lusió a conduir o guiar l'aprenentatge de l'alumne, es a dir , ací el protagonisme esta en l'alumne que amb l'ajuda del mestre aprèn.

En les escoles de pilota valenciana no sabem en quina situació esta l'aprenentatge... Els entrenadors tenen tot molt controlat i marquen el temps d'execució o de descans de cada tasca, defineixen els objectius, tenen unes progressions per ajustar els nivells de dificultat a cada alumne, els entrenadors deixen que els alumnes puguin intervenir en el seu aprenentatge, els pregunten, els fan buscar la millor acció motriu en funció de tots els factors que envolten la situació de joc... o per contra hi ha molt de marge de millora en la metodologia de la pilota i els mètodes que s'utilitzen estan un poc desfasats donat que es basen en la mera imitació de gestos tècnics, en la repetició de la situació de joc, reproduint partides durant els entrenaments sense analitzar massa ni a l'adversari ni a l'entorn ... espere poder contrastar aquestes dues opcions en aquest estudi.

Per acabar el marc teòric anomenaré els diferents autors en què me basat per a fer l'apartat de metodologia, ja que hi ha diversos autors que parlen sobre la metodologia i cada autor fa les seves classificacions.

M'he basat sobre tot en el llibre "Formación de los maestros especialistas en la Educación Física" en concret en el capítol V que tracta sobre les estratègies metodològiques en l'ensenyança de l'educació física escolar, escrit per J. Pere Molina.

Els autors i la terminologia que utilitzaré són els següents:

Taula 2: Autors metodològica, elaboració pròpia a partir dels autors anomenats.

Sánchez Bañuelos (1984) Sáenz-López(1994-1997)	• Estratègies en la pràctica
(Molina, 1999)	• Canals de comunicació.
(Muska & Sara, 1993)	• Estils d'ensenyança • Tipus de feedback
Piéron & Edo, (1988) Siedentop (1998)	• Temps disponible dins de la sessió
(«Estilos educativos: padres autoritarios, padres permisivos o padres democráticos - elbebe.com», s. f.)	• L'estil del professor
Piéron & Edo (1988)	• L'organització dels alumnes dins l'espai i formació.
Carreras Duaigües, (2010)	• Tipus de tasca

3. OBJECTIUS

Els objectius d'aquest treball són els que tot seguit descriure.

3.1. PRINCIPALS

- Observar i analitzar la metodologia utilitzada per les escoles de pilota de la comarca de La Safor.
- Proposar recomanacions per millorar el procés d'ensenyament de la pilota valenciana.

3.2. ESPECÍFICS

- Determinar quin tipus d'estil gasta cada entrenador.
- Saber quin és l'estil d'ensenyança que utilitzen cadascun d'ells.
- Descobrir si hi ha un mètode d'ensenyança comú en els clubs.

3.3. HIPÒTESIS

La primera hipòtesi que plantege és que a més qualificació del monitor/entrenador més recursos didàctics tindrà i a menys qualificació menys recursos tindrà a l'hora d'elaborar la sessió.

La segona hipòtesi que plantege és que l'estil de metodologia més emprat es la instrucció directa.

La tercera hipòtesi que plantege és que no s'utilitzen estils d'ensenyament que fomenten la comprensió o el raonament.

La quarta hipòtesi es que no s'utilitzen recursos materials diferents als emprats en la competició federada.

La quinta hipòtesi es que el temps de compromís motor esta per baix del 50% del temps total de la sessió d'entrenament.

4. METODOLOGIA

4.1. CRONOGRAMA

El plantejament del treball comença amb l'elecció del tutor al mes de desembre i es realitza una primera posada d'idees per elaborar el TFG. Al mes de Gener es defineix el tema i l'elaboració de l'índex.

Al mes de febrer contacte amb el secretari tècnic de la Federació de Pilota Valenciana per a veure quins clubs hi ha a la comarca de La Safor. Comence amb l'elaboració del marc teòric, i concrete els ítems de l'anàlisi dels diferents vídeos així com l'autorització per als pares. Finalment em pose en contacte amb els entrenadors dels clubs i realitze les primeres gravacions.

Durant el mes de març continue fent les gravacions i elabore l'apartat de la metodologia així com també la definició dels objectius, les hipòtesis i inicié l'anàlisi dels vídeos. Seguim en les tutories i la correcció de tot el que tinc fet.

Al mes d'abril continue amb l'anàlisi dels vídeos i les tutories.

Durant el mes de maig continue amb la recopilació de les dades i discussió, a més a més, comence a elaborar les conclusions.

Taula 3: D'elaboració pròpia a partir del gràfic de Gantt

Tasca	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig
Reunió amb el tutor	X	X	X	X	X	X
Elecció del tutor i posada i idees	X					
Elecció del tema i elaboració de l'índex		X				
Posada en contacte amb secretari fedpival			X			
Elaboració del full d'autorització			X			
Elaboració de la taula d'analitzar del vídeo.			X			
Posada en contacte amb els clubs			X			
Gravació als club			X	X		
Elaboració metodològica				X		
Objectius i hipòtesis				X		
Analitzi dels vídeos				X	X	
Elaboració de resultats i discussions					X	X
Conclusió						X
Retocs finals del TFG						X

4.2. METODOLOGIA DEL ESTUDI I ESTRATÈGIES

4.2.1 Estratègies metodològiques

En aquest apartat vaig a parlar de les estratègies metodològiques de l'ensenyança que solen utilitzar-se. Parlaré sobre estratègies de pràctica, estils d'ensenyança, alguns aspectes estructurals i organitzatius i per a finalitzar els tipus de feedback. Una vegada tractats els diferents termes, els utilitzaré per a la taula d'anàlisi del vídeo.

4.2.1.1 Estratègies de pràctica

Les estratègies de la pràctica les podem classificar en tres apartats, pràctica global, analítica i mixta.

La primera, l'estratègia global, consisteix en realitzar la tasca en tot el seu conjunt. Per exemple quan el xiquet/a executa cara a una paret colps de pilota, si l'entrenador li diu de forma general que faci una combinació de 3 colps per baix i un colp per dalt està emprant aquesta estratègia.

La segona, l'estratègia analítica, consisteix en descompondre la tasca en diferents fases executar-les per separat i després anar introduint-les totes. Per exemple si un entrenador li diu al xiquet que deu realitzar saques de raspall i li explica la tasca però per fases: primer com coordinar dos o tres passos d'impuls abans de botar de pilota, després el bot diagonal de la pilota i per últim la fase del colp en el gest escollit en aquest exemple el carxot.

Per últim, l'estratègia mixta és la combinació de les dos anteriors.(Molina, 1999). En pilota podem dir que quan el xiquet o xiqueta està cara a la paret assajant colps on la pilota bota a l'alçada del maluc i li diem que cal executar el gest en la mà per baix per poder alçar la pilota cada vegada un poc més. Però després li afegim que focalitzi l'atenció en un aspecte concret per exemple en la col·locació dels peus i que avanci sempre la cama esquerra si deu executar en la mà dreta i que la punta dels peus estiga orientada en el mateix sentit del colp. Estem barrejant l'estratègia global (gest per baix) amb l'analítica (col·locació específica dels peus).

4.2.1.2 Estils d'ensenyança

Hi ha tres tipus de CANALS a l'hora de comunicar-se amb els alumnes, el visual, l'auditiu i el kinestèsic-tàctil. Dins del canal visual podem trobar l'explicació per part del professor amb demostracions i amb suport visual com per exemple per mitja de vídeos o la pissarra (no he pogut trobar cap mostra durant les gravacions). Pel que fa al canal auditiu podem trobar la descripció de la tasca verbalment i ajudes sonores relacionades amb la tasca. Per últim, el canal kinestèsic-tàctil podem trobar ajudes manuals i referències kinestèsiques que aporten informació sobre l'execució.(Molina, 1999)

Pel que fa als estils d'ensenyança podem trobar tres grans blocs que al mateix temps els podem subdividir. Hi ha diversos autors que tracten aquest tema, com pot ser Delgado(1991), Berrocal (1993) però em centraré en la classificació de (Muska Mosston & Sara Ashworth, 1993).

Els ESTILS D'ENSENYANÇA basats en la **instrucció directa** són els següents: manament directe, assignació de tasques, ensenyança recíproca, estil autoavaluació i inclusió. A continuació es presenta una breu explicació de cadascun.

Taula 4: De elaboració pròpia a partir del (Muska & Sara, 1993).

Comandament directe	És on més directivitat té el professor. Aquest ordena i els alumnes executen, els mecanismes de decisió de l'alumne són quasi nuls, el professor marca el ritme de la classe.
A l'assignació de tasques	L'alumne decideix el ritme d'execució de la tasca però el professor continua manat les tasques, normalment es treballa en circuit.
L'ensenyança recíproca	Mentre que als altres dos estils la correcció la du el professor, en aquest estil la du l'alumne mitjançant unes plantilles elaborades pel professor. Un alumne executa i l'altre fa la funció d'observador, el professor es comunica amb l'observador i mai en l'executor.
L'autoavaluació	És la mateixa consigna que l'ensenyança recíproca però va més allà, ja que l'alumne és ell mateix qui s'autoavalua amb els criteris mostrats pel professor.
Inclusió	El professor proposa una tasca amb diferents nivells d'execució i és l'alumne qui decideix quin nivell fer.

Quant als estils d'ensenyança BASATS EN EL DESCOBRIMENT, trobem el descobriment guiat i la resolució de problemes.

Taula 5: De elaboració pròpia a partir del (Muska & Sara, 1993).

Descobrimt guiat	El professor, mitjançant preguntes, els alumnes han d'arribar a la solució plantejada per aquest, mitjançant un procediment de pregunta-resposta fins arribar a la solució del problema. En tot moment el professor ha de dirigir les preguntes per a que els alumnes troben la solució i sols hi ha una única manera per a resoldre el problema.
Resolució de problemes	Consisteix en que el professor planteja un problema i els alumnes per ells mateixos han d'arribar a la solució, però a diferència del descobriment guiat, en aquest estil hi ha diverses maneres d'arribar a la solució.

Pel que fa als estils d'ensenyança basats en el DISSENY DE L'ALUMNE, van un pas més enllà, ja que l'alumne va a fer-se responsable de les tasques plantejades, aleshores el nivell d'autonomia de l'alumne és molt elevat. Aquest tipus d'estils no solen ser molt utilitzats per la complexitat que tenen, per aquests motius solament enumeraré els tipus d'estils que hi ha i no els definirem. Trobarem tres tipus programa individualitzat, estil per alumnes iniciats i auto-ensenyança.

4.2.1.3 Aspectes estructurals i organitzatius

L'estructura de la sessió la podem classificar en tres grans parts, part inicial, part principal i part final.

La part inicial esta composta de tres subapartats, la fase d'arribada tracta el que tarden els alumnes en arribar a classe, la fase informativa es la fase on el professor explica que anem a fer i per últim la fase activa correspondria a l'escalfament.

D'altra banda, la part principal és la que te més importància, ja que és el nucli de la pràctica i on treballarem els objectius de la sessió.

La a part final la dividirem en tres subapartats. La fase activa seria corresponent a la tornada a la calma, la fase informativa, on el professor dona explicacions feedback del que han fet en la sessió, i per últim, la fase d'eixida que és la fase on els alumnes abandonen la instal·lació.

Els temps disponible dins de la sessió segons la classificació (Piéron & Edo, 1988) el podem classificar en cinc grans grups.

- **Temps útil:** des de l'inici de la fase explicativa fins a la fase final explicativa.
- **Temps disponible per a la pràctica:** és el resultat de la diferència entre el temps dedicat a donar informació sobre la sessió i la transició.
- **Temps de compromís motor:** és el temps que l'alumne dedica a la pràctica de l'activitat física.
- **Temps empleat en la tasca:** és el temps de compromís motor directament relacionat en els objectius didàctics plantejats.
- **Temps d'espera:** on l'alumne està passiu, seria la diferència entre el temps disponible per a la pràctica i el temps de compromís motor. (Siedentop, 1998)

Quant a l'organització dels alumnes dins l'espai, segons la formació els podem distribuir segons (Piéron & Edo, 1988), frontalment, cercle, quadrat, circuit, grups de treball i dispersa.

4.2.1.4 Estil del professor

Tenim tres tipus d'estil del professor. («Estilos educativos: padres autoritarios, padres permisivos o padres democráticos - elbebe.com», s. f.)

- Autoritari també conegut com directiu, en aquest estil és el professor qui assumeix tot el manat.
- Participatiu també conegut com a democràtic o cooperador, el professor escolta a l'alumne buscant la participació d'aquest. És el professor qui pren les decisions però tenint en compte les decisions dels alumnes.
- Permissiu també conegut com submís, en aquest estil el professor i els alumnes decideixen les tasques de manera conjunta.

4.2.1.5 Tipus de feedback

En aquest apartat comentaré els tipus de feedback que existeixen segons (Muska Mosston & Sara Ashworth, 1993). Son els següents:

- **Correctiu**

Aquest tipus de feedback és dona quant hi ha un error evident. Se pot identificar l'error i corregir-lo.

- **De reforçament**

Aquestes expressions indiquen el sentiment de l'acció amb expressions com bé, excel·lent, negatiu, perfecte, flux...

- **Neutre**

En aquest tipus no dona informació a l'executor, és caracteritzen per ser objectiva i descriptiva. Expressions com a nadat a 20 segons, he vist que has fet l'activitat, dels 10 colps has fallat sols 2...

- **Ambigu**

En aquest no ofereix a l'alumne ninguna informació precisa de l'execució com per exemple expressions com “no esta mal”, “repeteix” o “bastant bé”.

4.2.1.6 Tipus de tasca

Podem trobar dos tipus de tasca, depèn l'oposició el tipus de parts del cos implicades. Amb oposició on trobem una altra persona o sense oposició estic a soles en la tasca. També trobem tasca multilateral on treballem les dues parts del cos per igual o unilateral treballa sols una part del cos. Analitzarem també el numero de tasques i sub-tasques realitzades en cada sessió i el nombre de persones implicades en la tasca. (Carreras Duaigües, 2010)

4.3. MOSTRA I PROCEDIMENT

Els criteris d'exclusió de la mostra són els següents: geogràficament sols hem buscat mostres dels clubs ubicats en la comarca de La Safor.

El primer que he fet és posar-me en contacte amb la Fedpival per a saber quins clubs de La Safor hi havien. Dels trenta-un municipis de La Safor sols 9 disposen d'escola de pilota valenciana, han participat 7 escoles en l'estudi i tenim 5 entrenadors participants donat que 2 d'ells porten varies escoles, en resum, tenim un total de 5 subjectes analitzats amb una gravació de cadascun d'ells. En aquest moment es necessari dir que m'hauria agradat fer més gravacions però he trobat moltes dificultats i falta de temps, reconec aleshores la limitació del meu estudi. Per altra banda també he contrastat abandonament i falta de col·laboració en dos clubs dels nou clubs existents en la comarca per a poder participar en les gravacions.

Una vegada coneguts els diferents clubs, el secretari tècnic de la federació de pilota me facilita els telèfons dels entrenadors en el seu consentiment previ, aleshores em pose en contacte amb tots ells i els done la informació del que vaig a fer.

He de remarcar d'altra banda, que compte amb el permís dels diferents clubs, dels entrenadors i dels pares/mares dels alumnes per analitzar vídeos. Així doncs, les diferents gravacions no es podran publicar en cap lloc i no es podran utilitzar per a cap altre fi que no siga de caràcter acadèmic, ja que les imatges estan sotmeses a la llei de protecció de dades, la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

El que pretenc és fer una anàlisi metodològica sobre l'ensenyança i quin tipus de metodologia utilitzen els monitors/entrenadors dins de la comarca de La Safor. Primer faré una breu descripció dels subjectes, amb un total de 5 subjectes, gastant la següent nomenclatura per a que aquests siguin anònims (C1, C2, C3...)

- C1: Gènere: home de 28 anys, jugador de pilota. Titulació monitor de pilota i entrenador.
- C2: Gènere: home de 27 anys, jugador de pilota. Titulació grau en ciències de l'activitat física i l'esport.
- C3: Gènere: home de 27 anys, Titulació nivell 1 d'un altre camp esportiu.
- C4: Gènere home 57, professor de educació física. Titulació monitor de pilota.
- C5: Gènere home 40 , professor de educació física. Titulació monitor de pilota.

La dimensió de la mostra respecte l'edat dels alumnes compren des de els 7 a 11 anys, amb dos casos especials que trenquen la franja, un de 5 anys i l'altre de 13 anys. El total d'alumnes analitzats és de 36, dels quals 3 son xiques i 33 xics.

4.4. INSTRUMENT I PROCEDIMENT DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ

L'instrument utilitzat en les gravacions és una càmera de vídeo sony model DCR-SX53 amb un trípod per a que la visualització no tinga moviments.

El procediment per a la recollida de dades ha sigut la següent, posada en contacte amb el club corresponent, a continuació vaig un dia a entregar les autoritzacions per a poder fer les gravacions i em posa a l'espera a tindre-les per a poder gravar. Una vegada obtingudes les autoritzacions ja acorde el dia per gravar.

La localització per a les filmacions sempre serà la mateixa. En el trinet, situe la càmera a la part del dau, dalt l'escala. En el carrer, ubique la càmera al costat esquerre de la ratlla de traure. En el frontó pose la càmera a la part final, es a dir a prop de la paret del rebot i el més allunyat possible de la paret esquerra. El que volem aconseguir en aquestes localitzacions de la càmera és que pugam captar amb una vista panoràmica tot el que està passant durant les sessions d'entrenament.

La localització de la càmera és on esta situat el cercle roig, del les següents instal·lacions:

5. RESULTATS I DISCUSSIONS

5.1. ESTILS D'ENSENYANÇA

L'estil que utilitzen tots els subjectes és el de comandament directe, encara que hi ha un puntual d'una sessió on es trenca la regla, en el subjecte C4 on separa el grup en tasques però com be hem dit al ser un cas puntual no canvia l'estil.

En els canals de comunicació trobem en el subjecte C1, amb un total de 244 comunicacions, de les quals 238 d'elles són comunicacions auditives i de kinestésic-tàtil trobem 6.

En el subjecte C2, amb un total de 124 comunicacions de les quals 123 d'elles són comunicacions auditives i de kinestésic-tàtil trobem 1.

En el subjecte C3, amb un total de 168 comunicacions de les quals 158 d'elles són comunicacions auditives i de kinestésic-tàtil trobem 10.

En el subjecte C4, amb un total de 456 comunicacions de les quals 433 d'elles són comunicacions auditives i de kinestésic-tàtil trobem 23.

En el subjecte C5, amb un total de 391 comunicacions de les quals 379 d'elles són comunicacions auditives i de kinestésic-tàtil trobem 12.

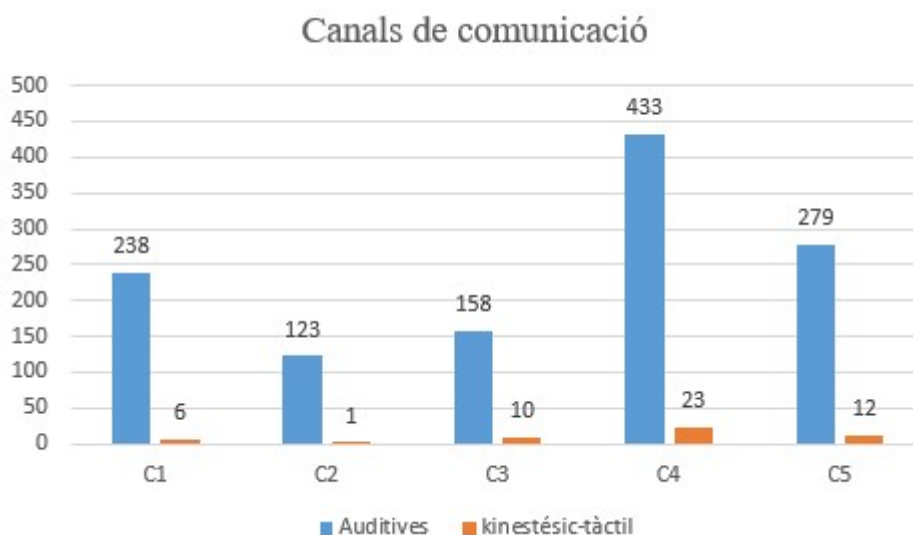

Figura 9: Canals de comunicació . Elaboració pròpia a partir de les gravacions

5.2. ESTILS DEL PROFESSOR

Respecte al professor, podem observar diferents estils:

El subjecte C1 és autoritari, ell decideix quasi totes les activitats menys dues tasques que les prenen conjuntament, alumne i professor, el que seria un estil permissiu, aleshores el classificaríem en autoritari-permissiu.

El subjecte C2 gasta un estil autoritari barrejat amb un estil democràtic ja que escolta en tot moment als alumnes creant un clima de treball positiu.

El subjecte C3 en tot moment utilitza un estil autoritari menys a l'hora de fer equips que deixa que els facin els alumnes, però he de dir que era la primera sessió amb ells i per aquest motiu, de desconeixement de les capacitats dels alumnes, utilitza aquest estil.

El subjecte C4 gasta un estil autoritari barrejat en participatiu, ja que ell participa en la sessió com si fóra un alumne més sense deixar de costat el seu rol com a professor.

El subjecte C5 en tot moment és autoritari, ell decideix el que fer i quan, també forma els equips i porta en tot moment el manament de la classe.

En els resultats trobem que els subjectes C5 i C3 són els més autoritaris respecte la resta de subjectes. El més democràtic seria el subjecte C2 ja que, escolta als alumnes. El més participatiu de tots els subjectes trobem al C4, ja que ell en moments donats participa com un més. I per últim el subjecte més permissiu és el C1.

5.3 ASPECTES ORGANITZATIUS

Quant als aspectes organitzatius parlem de l'estructura de la sessió, el temps disponible i l'organització.

5.3.1 L'estructura de la sessió

Respecte a l'estructura de la sessió trobem al subjecte C1, on la part de l'escalfament esta composta directament en tasques en pilota, mentre que la part principal consisteix en tasques més complexes, per últim, la tornada a la calma de la sessió fan joc de colpbol amb espai reduït.

El subjecte C2, la part de l'escalfament esta composta en tasques sense pilota i la part principal es basa fonamentalment en tasques de condició física i tasques tècniques, la tornada a la calma finalitza amb uns estiraments.

Pel que fa al subjecte C3, la part de l'escalfament esta composta solament per tasques sense pilota, la part principal també de tasques de condició física i tècniques, i com a tornada a la calma no trobem cap tasca.

El subjecte C4, la part de l'escalfament consisteix en tasques amb pilota principalment, la part principal esta composta per tasques de condició física i tècnica, i per últim, en la tornada a la calma no trobem cap tasca.

Per últim, el subjecte C5, a la part de l'escalfament trobem tant tasques amb pilota i sense, la part principal composta de tasques tècniques i en aquest si que trobem tornada a la calma amb estiraments.

La figura 10 està elaborada a partir de les dades obtingudes de les gravacions. He quantificat l'estructura si té escalfament sense pilota 1 punt i amb pilota 1 punt, quant a la part principal si té 2 punts i tornada a la calma si té 2 punts, si algun apartat no està, es donarà un valor de 0.

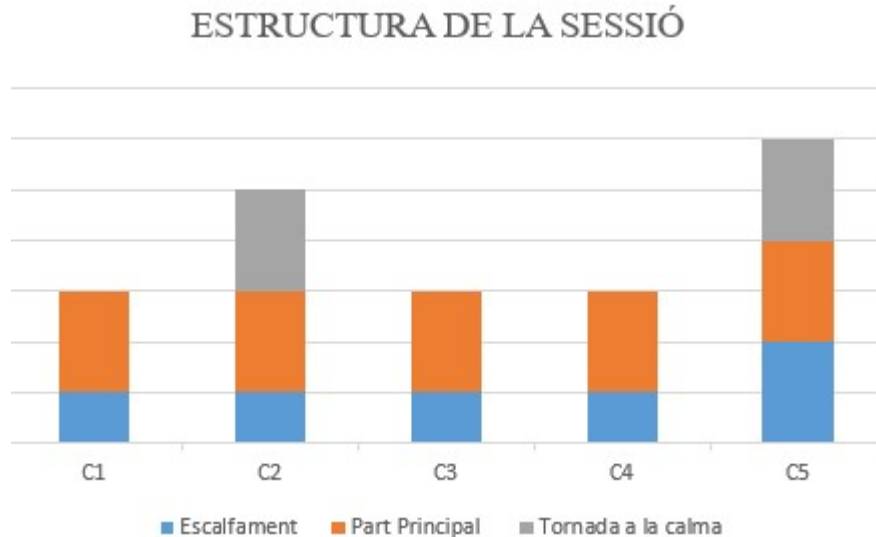

Figura 10: Estructura de la sessió. Elaboració pròpia a partir de les gravacions.

Com bé podem veure en la figura 10, dels 5 subjectes sols 2 compleixen amb els tres apartats d'una sessió i tan sols un fa l'escalfament sense pilota i amb pilota. En el gràfic podem veure que tots els subjectes fan l'escalfament, solament amb pilota trobem als subjectes C1 i C4, en canvi trobem als subjectes C2 i C3 que treballen l'escalfament sense pilota, mentre que el subjecte C5 es l'únic que fa l'escalfament amb exercicis combinats amb i sense pilota.

5.3.2 Temps de la sessió

Respecte al temps de la sessió en el subjecte C1, el temps total de la sessió és de 57,27 minuts, el temps d'espera 16,03 minuts que equivaldria al 27,9% de la sessió, el temps disponible és de 4,24 minuts, al 8% i el temps de compromís motor seria de 36,57 minuts equivaldria al 63,8% de la sessió.

El subjecte C2, el temps total de la sessió és de 57,25 minuts, el temps d'espera 9,13 minuts que equivaldria al 16% de la sessió, el temps disponible és de 4,14 minuts, que equivaldria al 7% i el temps de compromís motor seria de 43,58 minuts, és a dir, al 76% de la sessió.

El subjecte C3, el temps total és de 56,33 minuts, el temps d'espera 14,09 minuts que equivaldria al 25% de la sessió, el temps disponible és de 5,37 minuts, que equivaldria al 9% i el temps de compromís motor seria de 36,57 minuts, és a dir, al 64%.

El subjecte C4, el temps total de la sessió és de 81,43 minuts, el temps d'espera 25,59 minuts que equivaldria al 31% de la sessió, el temps disponible és de 5,19 minuts, que equivaldria al 6% i el temps de compromís motor seria de 50,25 minuts, és a dir, al 61% de la sessió.

El subjecte C5, el temps total de la sessió és de 65,12 minuts, el temps d'espera 27,50 minuts que equivaldria al 42,2% de la sessió, el temps disponible és de 4,13 minuts, que equivaldria al 6% i el temps de compromís motor seria de 31,09 minuts, és a dir, al 47,7% de la sessió.

La figura 11 esta elaborada a partir de les gravacions realitzades, s'ha anotat el temps de cada apartat. He fet una regla de tres per a convertir el temps en percentatge mitjançant l'Excel.

Figura 11: Temps de la sessió dels subjectes. Elaboració pròpia.

Quant al temps de la sessió podem trobar que sols els subjectes C4 i C5 passen els 60 minuts de sessió. Com al temps disponible tots els subjectes estan entre els mateixos percentatges. Cal destacar al subjecte C3 que empra més temps que la resta, seguit del subjecte C1 i C2, mentre que els que menys temps emplen són els subjectes C4 i C5.

En els temps d'espera s'han obtingut uns bons resultats, donat que cap subjecte arriba al 50% de la sessió, tot i això, hi ha un cas que passa del 40%, es tracta del subjecte C5. Per baix d'aquest percentatge trobem els subjectes C1, C2 i C4 i com a percentatge més baix el trobem en el subjecte C3, sols un 25%.

Pel que fa al temps de compromís motor sols un subjecte no arriba al 50% de la sessió, és el subjectes C5 i els altres quatre subjectes passen del 60%.

5.3.3 Organització de la classe

L'organització del material tant dels alumnes com la del professor en el trinet està situat en la part de l'escala, en la part del dau. En el frontó està tant el material de l'alumne com el del professor, el qual està situat fora del frontó en la part lateral, enfront de la muralla. Al carrer tenim el material situat en dos llocs, el del professor està en la part central, al costat esquerra, dalt de la vorera, en canvi el material dels alumnes està on està ubicada la lletra A en la figura 7.

Quant a l'organització dels alumnes dins de la sessió, el subjecte C1 utilitza diverses distribucions durant la sessió. La primera distribució dels alumnes és tots en línia però situats lateralment entre ells i situats cara a la murallada del trinet perquè tinguen una paret per poder colpejar la pilota individualment, la segona distribució és una cua, situats uns darrere dels altres, la tercera distribució és 1x1 i l'última és separació de la classe en dues meitats.

El subjecte C2 utilitza varies distribucions també, la primera divideix el grup en dos i a més han de fer una fila per grup, la segona distribució consisteix en dividir el grup en dos equips, i la darrera distribució que utilitza es un enfrontament 3x3.

El subjecte C3 utilitza la distribució següent, la primera és tot el grup junt en rogle, la segona distribució és una fila, la tercera distribució dels alumnes és tots en línia però situats lateralment entre ells perquè tinguen un espai de paret per a poder colpejar la pilota individualment, i l'última distribució és de 2x3.

El subjecte C4 fa ús de diverses distribucions durant la sessió, la primera distribució lliure en l'espai per a colpejar la pilota, la segona és tot el grup junt, la tercera distribució és per parelles, la quarta distribució és dividir el grup en dos però treballen els dos conjuntament, la cinquena distribució és per cues de 3 i 1, i l'última distribució és de 3x3.

El subjecte C5 gasta la distribució següent, tot el grup conjunt, en parelles, divideix el grup en dues parts i a més una fila en cada grup, l'última distribució és distribuir el grup en tres grups i a més fer 3x3.

5.4 TIPUS DE MATERIAL

- C1: pilotes de badana i de vaqueta, escala d'entrenament, baló de colpbol i cons.
- C2: pilotes de badana i vaqueta, globus, joc de quatre en ratlla, daus, taula, escala d'entrenament i cons alts.
- C3: pilotes de badana i vaqueta i cons.
- C4: pilotes de badana, vaqueta i tenis, baló de colpbol, cons i corda.
- C5: pilotes de badana i vaqueta.

Els podem classificar en materials convencionals, aquells típics de la pilota valenciana (pilotes de badana i vaqueta, cons, escala i corda) i alternatius, com tots aquells materials no típics de la pilota valenciana (baló de colpbol, pilota de tenis, globus, 4 en ratlla, daus, taula).

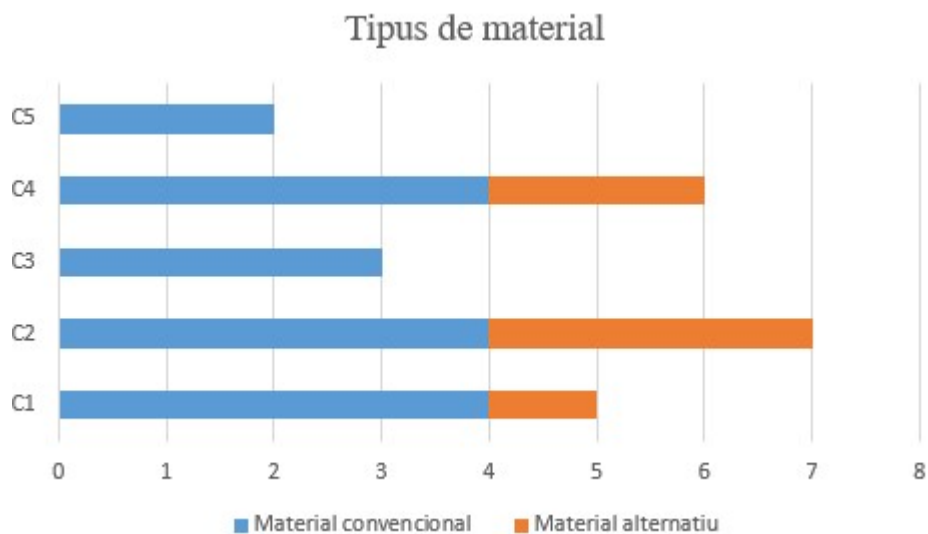

Figura 12: Material que disposen els subjectes. Elaboració pròpia.

Com podem veure en la figura 12 el material que més s'utilitza és el convencional. El subjecte que menys material convencional utilitza en la sessió és el subjecte C5 gastant tan sols dos materials, seguit del subjecte C3 que gasta els tres, la resta de subjectes utilitzen quatre materials. El material alternatiu tenim dos subjectes que no l'utilitzen i coincideix que són els dos que menys material convencional gasten. El que més material alternatiu tenim al C2 seguit de C2 i C1.

5.5 TIPUS DE TASQUES

5.5.1 Amb oposició o sense oposició

Respecte als tipus de tasca, trobem amb oposició o sense oposició.

- El subjecte C1, trobem 5 tasques sense oposició, i 1 de les cinc amb subapartat amb 4 variants, respecte a oposició tenim 3 tasques.
- El subjecte C2, trobem 4 tasques amb oposició i 4 també sense oposició.
- El subjecte C3, trobem sols 1 tasca amb oposició i sense oposició tenim 6 tasques.
- El subjecte C4, trobem 5 tasques amb oposició i sense oposició 3 tasques.
- El subjecte C5, trobem 2 tasques amb oposició, i 4 sense oposició.

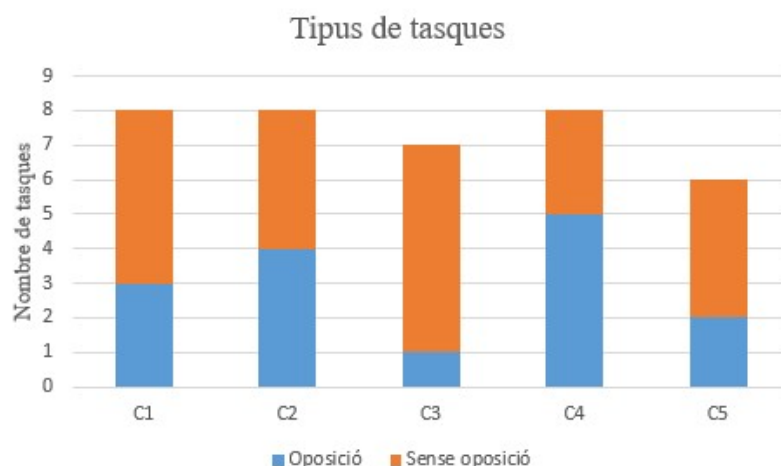

Figura 13: Tipus de tasques amb oposició sense oposició. Elaboració pròpia.

Com podem veure en la figura 13, de les 37 tasques analitzades trobem 16 d'elles amb oposició i 21 sense oposició. El subjecte que menys utilitza tasques d'oposició és el subjecte C3 seguit del subjecte C5 i C1, sent els subjectes amb més tasques en oposició el C4 i C2 respectivament. Trobem al subjecte C2 que utilitza més equilibradament tasques amb oposició i sense dins de la sessió, continuadament per igual, al subjecte C4 i C1.

5.5.2 Nombre de tasques per subjecte

Com podem veure en la figura 13 el nombre de tasques de cada subjecte es el següent:

- Subjecte C1 és de 8 tasques.
- Subjecte C2 és de 8 tasques.
- Subjecte C3 és de 7 tasques.
- Subjecte C4 és de 8 tasques.
- Subjecte C5 és de 6 tasques.

5.5.3 Nombre d'alumnes implicat en cada tasca

En el subjecte C1 trobem 5 tasques que treballen tota la classe alhora, 2 tasques de treball d'un alumne i 1 tasca que treballen dos alumnes.

En el subjecte C2 trobem 5 tasques que treballen tota la classe alhora, 3 tasques que treballen dos alumnes.

En el subjecte C3 trobem 4 tasques que treballen tota la classe alhora, 3 tasques que treballa un alumne.

En el subjecte C4 trobem 6 tasques que treballen tota la classe alhora, 1 tasca on treballa un alumne i 1 tasca que treballen 6 alumnes.

En el subjecte C5 trobem 3 tasques que treballen tota la classe alhora, 2 tasques on treballa un alumne i 1 tasca que treballen 6 alumnes

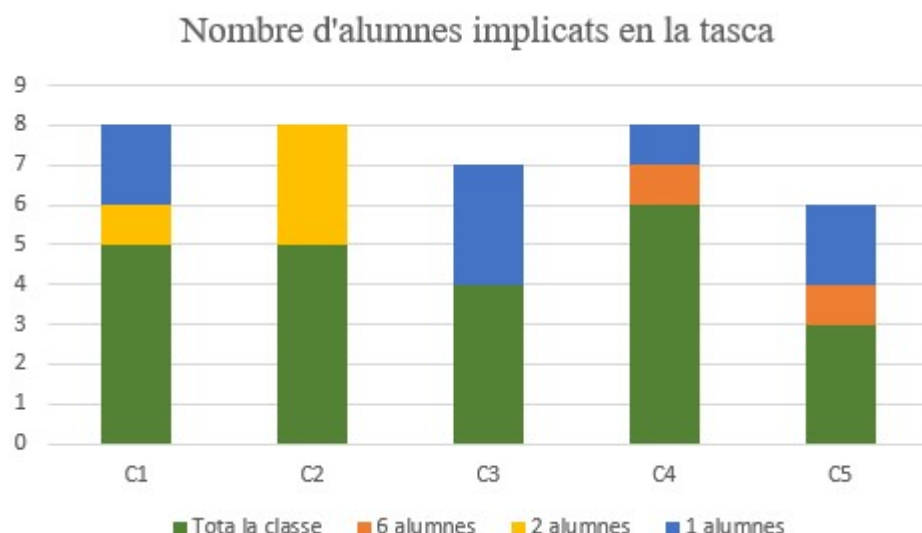

Figura 14: Nombre d'alumnes implicats en cada tasca. Elaboració pròpia a partir de les gravacions.

El que podem observar en la figura 14, és que la tasca on treballa tota la classe és la més utilitzada per tots els subjectes, també podem veure que la tasca on treballa 1 alumne també s'utilitza molt sovint, sent el subjecte C3 el que més l'utilitza seguit dels subjectes C1 i C5. Després toquem al subjecte C1 que la gasta una vegada en la sessió i al subjecte C2 que no l'utilitza. El treball de dos alumnes sols els subjectes C1 i C2 l'utilitzen, sent aquest últim el que més l'utilitza. Els que treballen 6 alumnes són utilitzats pels subjectes que tenen més de 6 alumnes.

5.5 ESTRATÈGIES DE LA PRÀCTICA

Com bé he dit, hi ha tres tipus d'estratègies, la global, la analítica i la mixta, de les 37 tasques analitzades sols trobem 3 tasques globals i 34 mixtes. Les globals les trobem en els subjectes C3 amb 2 tasques i el subjecte C4 amb 1 tasca.

5.6 TIPUS DE FEEDBACK

En el subjecte C1 trobem 160 feedbacks dels quals 41 són correctius, 51 de reforçament, 30 neutre i 38 ambigu.

En el subjecte C2 trobem 68 feedbacks dels quals 16 són correctius, 7 de reforçament, 14 neutre i 31 ambigu.

En el subjecte C3 trobem 80 feedbacks dels quals 17 són correctius, 35 de reforçament, 25 neutre i 3 ambigu.

En el subjecte C4 trobem 190 feedbacks dels quals 87 són correctius, 49 de reforçament, 28 neutre i 26 ambigu.

En el subjecte C5 trobem 154 feedbacks dels quals 102 són correctius, 26 de reforçament, 16 neutre i 10 ambigu.

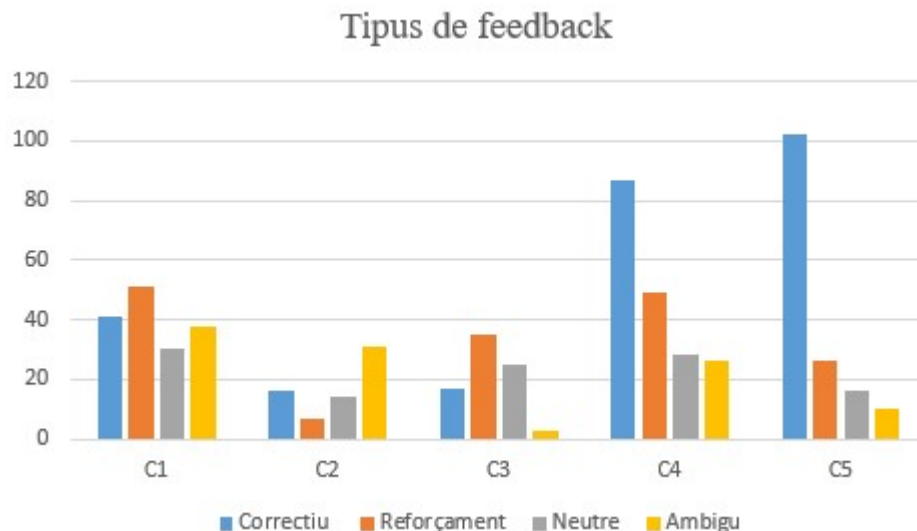

Figura 15: Tipus de feedback. Elaboració pròpia a partir de les gravacions.

El que podem veure en la figura 15, és que el subjecte que més feedback donen és el C4 seguit de C1 quasi al mateix nivell trobem al subjecte de C5 i els que menys trobem als C2 i C3. El que més utilitza feedback correctiu és el subjecte C5 seguit de C4 que quasi cada acció que és realitza hi ha feedback correctiu, respecte al feedback de reforçament tenim al subjecte que més te al C1 seguit de C4 i C3 respectivament. El subjecte que més feedback neutre utilitza és C1 seguit de C4 i C3 i els que menys C2 i C5. El subjecte que més feedback ambigu utilitza és el subjecte C1 seguit C2 i de C4 i els que menys són els subjectes C5 i C3.

6. CONCLUSIONS

Ara donaré pas a contestar els objectius plantejats. El primer objectiu, determinar quin tipus d'estil empra cada professor, després d'analitzar les dades obtinc aquestes conclusions, el subjecte C1 és autoritari-permissiu, ja que ell en gran part de la sessió porta la batuta de la classe, però en moments donats són els alumnes qui la prenen; el subjecte C2 és autoritari-democràtic, ja que ell escolta els alumnes, quant els subjectes més autoritaris troben el C5 i C3, perquè en tot moment tenen el control de la classe, en canvi el subjecte C4 és autoritari-participatiu, ja que participa en la sessió i interactua amb l'alumnat.

Respecte al segon objectiu cal destacar que tots gasten el mateix estil d'ensenyança, és a dir, el comandament directe. Pense que aquest estil és el més fàcil d'impartir i la manera més ràpida d'aprendre, i a més a més gràcies al comandament directe hi ha més seguretat en les sessions, doncs hem de pensar la pilota de vaqueta és un mòbil menut però de gran duresa i l'ús descontrolat d'aquest mòbil podria causar accidents per impactes en zones del cos que no estan preparades.

El tercer objectiu, descobrir si hi ha mètodes en comú en els clubs a l'hora de dur a terme la sessió, com podem veure en els resultats podem dir que sí, hi ha alguns punts en comú que són els següents. Pel que respecta a l'estil d'ensenyança, tots fan

comandament directe, l'organització del material tots utilitzen el trinquet i deixen el material al mateix lloc; les agrupacions generals que tots utilitzen son files, grup tot junt, grup en dues meitats, 1x1, 2x2 o 3x3; a l'hora d'utilitzar el material tots gasten material convencional, és a dir, la pilota de vaqueta i la badana; en els canals de comunicació cap dels subjectes utilitza el visual i sí que utilitzen els altres dos, l'auditiu i el kinestèsic-tàctil i per últim, les estratègies de la pràctica com aspecte general tots utilitzen estratègies mixtes.

A continuació resolde les hipòtesis plantejades a l'inici de la investigació. La primera hipòtesi és que a més qualificació del monitor/entrenador més recursos didàctics tindrà i a menys qualificació menys recursos tindrà a l'hora d'elaborar la sessió. Els resultats mostren que dels cinc subjectes analitzats, sols un no disposa de cap titulació ni vinculació amb la pilota valenciana. Tot i això, la classe estava ben organitzada, no obstant va estar 30 minuts fent partides de raspall, fet que demostra la falta de tasques plantejades. En canvi un dels que sí tenia titulació, va fer la sessió molt pareguda però cal dir en la seva defensa que aquest va ser l'únic subjecte que tenia les tres parts de la sessió, l'escalfament, la part principal i la tornada a la calma, encara que algun dels alumnes durant la part final de la sessió va preguntar: "Com es que avui fem estiraments, si mai en fem..." la resta dels subjectes sí que vaig veure que utilitzen més recursos didàctics.

La segona hipòtesi que plantege és que l'estil de metodologia més emprat és la instrucció directa, i com bé hem pogut observar al llarg del treball, tots els subjectes utilitzen aquest tipus de metodologia.

La tercera hipòtesi que plantege és que no s'utilitzen estils d'ensenyament que fomenten la comprensió o el raonament, i també s'ha acomplit, ací es podria fer un altre estudi per analitzar el motiu: potser no ho coneixen o be no sabem com utilitzar aquest estil. Altra possibilitat es que pensen que es lleva temps de compromís motor o que es tarda massa en aprendre, be com he dit caldria investigar molt més.

La quarta hipòtesi és que no s'utilitzen recursos materials diferents dels emprats en la competició federada, doncs be, tenim dos subjectes que sí que estan dins d'aquesta hipòtesi i els altres tres no compleixen la hipòtesi, sí que utilitzen un poc de material alternatiu, però la realitat es que el material alternatiu emprat podria ser encara més variat i atractiu (pilotes de diferents pes i textura, material de condició física més modern, visionat de gestos en el telèfon mòbil...).

La quinta hipòtesi és que el temps de pràctica real o compromís motor està per baix del 50% del temps total de la sessió d'entrenament, puc dir clarament que aquesta hipòtesi no s'ha acomplit i me'n alegre, donat que diu molt de la participació dels alumnes i de la tasca dels formadors. En resum quatre dels subjectes estan per dalt del 50% menys un subjecte que està per baix però molt a prop amb un 42%.

Cal destacar i assumir la limitació del treball donat que sols he realitzat una gravació i per tant sols he analitzat una sessió en cada club, per a que les dades obtingudes tingueren més solidesa haguera tingut que gravar al menys de 4 o 5 sessions per club per a veure com es comporten veritablement els entrenador/monitors diàriament. Per altra banda vaig percebre en alguns entrenadors que no els agradava l'idea o mostraven problemes per fer varies gravacions, inclús en una sola gravació, en

dos clubs vaig tindre problemes i finalment no vaig poder accedir a les sessions d'entrenament. Un dels temes que més me preocupa i no he pogut investigar es comprovar com analitzen el grau de millora dels alumnes al llarg de la temporada, aquesta seria una de les propostes a afegir en futures línies d'investigació.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Biblioteca Virtual de Prensa Histórica > Búsqueda. (s. f.). Recuperado 7 de mayo de

2019, de <http://prensahistorica.mcu.es/es/consulta/busqueda.do>

Carreras Duaigües, J. C. (2010). Metodología de enseñanza utilizada en la enseñanza del tenis durante la etapa de iniciación. *Retos. Nuevas tendencias en Educación Física, Deporte y Recreación*, (18).

Conca Pavia, M.; García i Frasquet, G.; Gimeno Salom, T.; Llopis i Bauset, F.; Naya Noguerols, J. & Pérez Bernabeu, V. (2003). *La pilota valenciana: unitat didàctica*. València: Conselleria de Cultura i Educació.

Estilos educativos: padres autoritarios, padres permisivos o padres democráticos - elbebe.com. (s. f.). Recuperado 9 de mayo de 2019, de <https://www.elbebe.com/educacion/estilos-educativos-padres-autoritarios-permisivos-democraticos>

García, G., & Llopis, F. (1991). Vocabulari del joc de pilota. *Valencia: Conselleria de cultura, educació i ciència*.

Garrigues, A. B. (2012). *EL JUEGO DE PILOTA VALENCIANA*. Valencia.

Iñurria, V. (1987). La pilota valenciana: historia, present i futur. *Saó* (101), p.15-16

Mestre a casa - - UD Pilota Valenciana. (s. f.). Recuperado 26 de febrero de 2019, de <http://mestreacasa.gva.es/web/cefirae/ud-pilota-valenciana>

Millo, L. (1982). *El joc de pilota*. Eliseu Climent Editor.

- Molina, J. P. (1999). Estrategias metodológicas en la enseñanza de la educación física escolar. *Formación de los maestros especialistas en educación física*, 135–156. Direcció General d'Ordenació, Innovació Educativa i Política Lingüística.
- Muska, M., & Sara, A. (1993). *La Enseñanza de la Educación Física: La reforma de los estilos de enseñanza*. Barcelona.
- ‘PAPERS’: patrimoni gràfic de la pilota valenciana. (s. f.). Recuperado 12 de marzo de 2019, de PilotaViu website: <http://www.pilotaviu.com/article/13424/papers-patrimoni-grafic-de-la-pilota-valenciana2>
- Pérez, V., & Conca, M. (1999). Joc popular i tradicional valencià: la Pilota Valenciana. *Formación de los maestros especialistas en educación física*, 187–215. Direcció General d'Ordenació, Innovació Educativa i Política Lingüística.
- Piéron, M., & Edo, M. (1988). *Didáctica: de las actividades físicas y deportivas*.
- Siedentop, D. (1998). *Aprender a enseñar la educación física* (Vol. 129). Inde.
- Trinquet El Zurdo, 50 Anys Al Dau de Ferrairó Salvador, Josep Maria 978-84-86927-58-5. (s. f.). Recuperado 26 de febrero de 2019, de https://www.todostuslibros.com/libros/trinquet-el-zurdo-50-anys-al-dau_978-84-86927-58-5

9. ANNEXES

9.1 INSTAL·LACIONS ON EM GRAVAT

Figura 16: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.

Figura 17: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.

Figura 18: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.

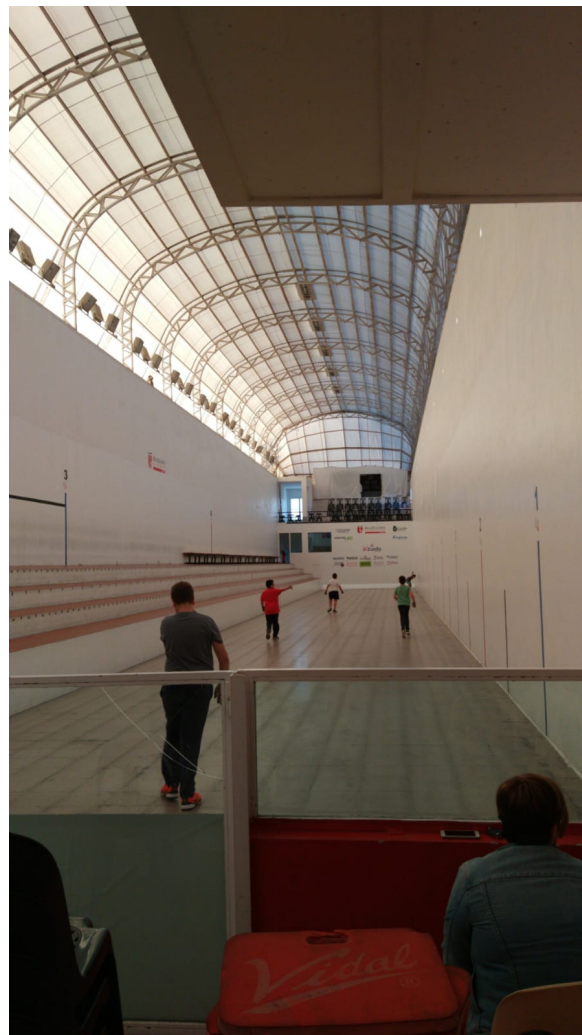

Figura 19: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.

Figura 20: Imatge instal·lació on he gravat . Elaboració pròpia.

9.2 IMATGES DE PREMSA ANTIGA

Figura 21: Imatge de la premsa . A partir de («Biblioteca Virtual de Prensa Histórica > Búsqueda», s. f.)

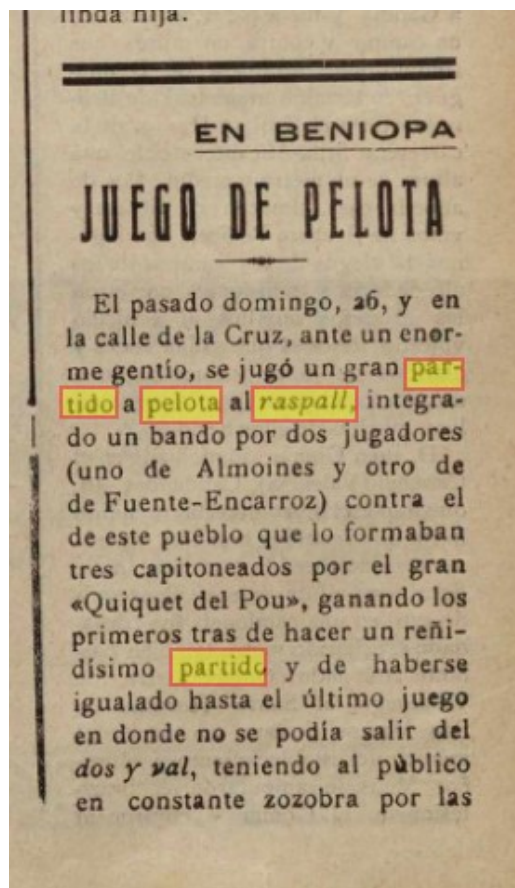

Figura 22: Imatge de la premsa . A partir de («Biblioteca Virtual de Prensa Histórica > Búsqueda», s. f.)

Figura 23: Imatge de la premsa . A partir de («Biblioteca Virtual de Prensa Histórica > Búsqueda», s. f.)

9.3 FULL DE RECOLLIDA D'AUTORITZACIONS DE MENORS EDAT

Autorització per a l'enregistrament en vídeo i fotografies de menors d'edat.

El Sr./Sra _____, amb DNI o passaport núm. _____, pare/mare o tutor/tutora de l'alumne _____, dona el seu consentiment a **Jordi Muñoz Giner estudiant de la Universitat de Valencia** del Grau de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport, per a l'ús o la reproducció de les seqüències filmades en vídeo, fotografies o enregistraments de la veu d'aquest alumne. Entenc que l'ús de la imatge o de la veu del participant, serà únicament per a finalitats d'àmbit educatiu en concret per a la elaboració del Treball de Fi de Grau que analitza la forma de donar les classes de pilota valenciana en la comarca de la Safor.

Les seqüències filmades poden usar-se per a les següents finalitats:

- Per a la elaboració del TFG.
- Per a la exposició de la defensa del TFG

Se m'informarà sobre l'ús de l'enregistrament en vídeo o fotografies per a qualsevol altra finalitat diferent als anteriorment esmentades.

No existeix cap límit de temps quant a la vigència d'aquesta autorització; ni tampoc existeix cap especificació geogràfica quant a on es pot distribuir aquest material.

Aquesta autorització s'aplica a les seqüències filmades en vídeo o fotografies que es puguin recopilar com a part del desenvolupament del programa i per a les finalitats que s'indiquen en aquest document.

He rebut una còpia d'aquest formulari d'autorització.

Nom del pare/mare o tutor/tutora legal

Signatura del pare de família o del tutor legal:

En _____, el _____ de _____ de 20

Figura 24: Autorització de menors d'edat .Elaboració pròpia.